Acta Iuris Stetinensis
2026, nr 1 (57), 37–53
ISSN (print) 2083-4373 ISSN (online) 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2026.57-03

Michał Mariański
dr hab., prof. UWM
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
e-mail: michal.marianski@uwm.edu.pl
ORCID: 0000-0001-6212-914X

OPEN ACCESS
CC BY SA

Derogacje na rzecz różnych organizacji publicznych oraz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu jako ograniczenia tajemnicy zawodowej we francuskiej ordynacji podatkowej

Streszczenie

Ciągła ewolucja regulacji prawa podatkowego powoduje, iż w dobie globalizacji i internacjonalizacji relacji gospodarczych coraz większego znaczenia nabierają badania prawa państw obcych. Tym samym sposób regulacji wyłączeń z zakresu tajemnicy skarbowej może być jednym z obszarów takich badań, gdzie prawo francuskie może stanowić interesujące tło porównawcze dla innych porządków prawnych. Powyższe wynika nie tylko ze specyfiki prawa francuskiego, ale również z bardzo rozbudowanego katalogu wyłączeń i podziału na wiele grup wprowadzonych przez francuskiego ustawodawcę.

Celem niniejszego artykułu, w którym autor posługuje się poza metodą dogmatyczną i opisową również funkcjonalną metodą porównawczą, jest ocena sposobu wprowadzenia wyłączeń od tajemnicy skarbowej w odniesieniu do dwóch z ośmiu grup, wyszczególnionych w prawie francuskim. Pierwsza grupa obejmuje tzw. różne organy publiczne, a druga grupa zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Dodatkowo autor będzie starał się wyprowadzić wnioski co do zasadności oraz możliwości wzorowania się przez polskiego ustawodawcę na regulacjach francuskich w tym aspekcie. Wnioski obejmą również wyszczególnienie i ocenę specyficznych rozwiązań zawartych we francuskiej ordynacji podatkowej.

Słowa kluczowe: tajemnica skarbowa, prawo francuskie, ordynacja podatkowa, prawo podatkowe, prawo porównawcze

Wprowadzenie

Francuski system podatkowy stanowi w ocenie autora bardzo interesujący przykład systemu prawnego, którego rozwiązania mogą być źródłem inspiracji dla ustawodawców innych państw Unii Europejskiej. Historyczny wpływ prawa francuskiego na inne europejskie porządki prawne nie budzi żadnych wątpliwości, jednak również i współcześnie warto prowadzić badania tego systemu prawnego. Specyfika francuskiego prawa podatkowego oraz administracyjnego, która wynika m.in. z ukształtowania się wielu instytucji czy konstrukcji prawnych na bazie orzecznictwa, może stanowić intersujące tło porównawcze dla polskiego ustawodawcy, który na rozwiązaniach wypracowanych nad Sekwaną już wielokrotnie w różnych gałęziach prawa się wzorował.

W zakresie tajemnicy skarbowej, która stanowi bazę niniejszego opracowania, pojawiły się już w literaturze polskiej liczne opracowania odnoszące się do jej istoty na gruncie prawa polskiego[1]. Z uwagi na powyższe oraz na fakt, iż podobne liczne opracowania z tego obszaru, lecz odnoszące się do prawa francuskiego w tamtejszej doktrynie są obecne[2], autor skoncentruje się na analizie sposobu regulacji wybranych derogacji w tym zakresie. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w nawiązaniu do oryginalnego francuskiego nazewnictwa słowo „derogacja" stanowić będzie w ramach niniejszego opracowania synonim wyłączenia. Tematyka podjęta w ramach przedmiotowego artykułu została już w polskiej literaturze zasygnalizowana[3], jednak z uwagi na bardzo rozbudowany katalog wyłączeń kwestia ta wymaga odrębnej analizy dla każdej z wyszczególnionych przez francuskiego ustawodawcę grup.

1 I. Nowak, *Ujawnienie tajemnicy skarbowej na podstawie artykułu 299b Ordynacji podatkowej*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu" 2021, nr 1, s. 65 i n.; D. Zalewski, *Naruszenie tajemnicy skarbowej a legalność postępowania podatkowego*, „Monitor Podatkowy" 2019, nr 11, s. 11; M. Szubiakowski, *Problemy prawnej regulacji tajemnicy skarbowej*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego" 2014, nr 4, s. 12; J. Gliniecka, *Wyjątek od zasady tajemnicy skarbowej czy zaprzeczenie jej istoty?*, „Prawo i Podatki" 2007, nr 3, s. 16 i n.

2 P. Verdier, *Secret professionnel et partage des informations*, „Journal du Droit des Jeunes" 2007, nº 269, s. 8; B. Delaunay, *Le secret administratif*, „Titre VII" 2023, nº 1, s. 61; D. Ury, *La discrétion fiscale, une obligation déontologique majeure dans le contexte de la mise en place du prélèvement à la source*, „Gestion & Finances Publiques" 2017, nº 1, s. 82; J. Pilotin, *Le secret en matière fiscal*, Paris 2022, s. 22 i n.

3 M. Mariański, E. Piechota-Oloś, *Prawno-porównawcze aspekty regulacji zakresu tajemnicy skarbowej*, „Studia Prawnoustrojowe" 2025, nr 68, s. 305 i n.; M. Mariański, *Wyłączenia na rzecz komisji, organów sądowych i sądów jako jeden z elementów kształtowania zakresu tajemnicy skarbowej we Francji*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne" 2025, nr 1, s. 85 i n.

Celem niniejszego opracowania jest ocena sposobu wprowadzenia wyłączeń od tajemnicy skarbowej w odniesieniu do organów publicznych oraz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, które z uwagi na obecną niestabilną sytuację międzynarodową wydają się mieć bardzo istotne znaczenie dla badań porównawczych. Wynika ono z faktu, iż znalezienie najbardziej optymalnego modelu w tym zakresie może przyczynić się do wypracowania skutecznych i efektywnych narzędzi walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Dodatkowo autor będzie starał się wyprowadzić wnioski co do zasadności oraz możliwości wzorowania się przez polskiego ustawodawcę na regulacjach francuskich w tym aspekcie. Z uwagi na powyższe, poza metodą historyczną oraz dogmatyczno-prawną, autor skorzysta z funkcjonalnej metody porównawczej. Powyższe pozwoli nie tylko na przywoływanie oryginalnego brzmienia danych instytucji czy konstrukcji prawnych, lecz również na ich tłumaczenie w odniesieniu do polskich odpowiedników. Takie tłumaczenie nawiązywać będzie do postulatu multilingwistycznego charakteru prawa, tzn. do stosowania wykładni językowej w sposób funkcjonalny i porównawczy[4].

Warto w tym miejscu nadmienić, że w doktrynie francuskiej wskazuje się, iż pojęcie tajemnicy skarbowej i zawodowej zostało wyprowadzone w drodze interpretacji dawnego art. 9 francuskiego kodeksu cywilnego[5]. Mianowicie, artykuł ten odnoszący się do poszanowania prywatności był podstawą do stwierdzenia, iż tajemnica podatkowa (*secret de l'impôt*) nie stanowiła elementu życia prywatnego[6]. Za istotne w rozwoju regulacji związanych z tajemnicą skarbową uznaje się również ustawę z 17 lipca 1978 r. dotyczącą poprawy relacji między administracją a społeczeństwem oraz różnych przepisów administracyjnych, socjalnych i podatkowych[7]. W szczególności ustawa ta dała podstawy tak dla zasady, jak i dla ograniczeń w ramach dostępu do dokumentów administracyjnych, w tym również podatkowych. Inną istotną regulacją była również ustawa z 6 stycznia 1978 r. o technologii informacyjnej, plikach

4 Ł.J. Pikuła, *Metody wykładni prawa stosowane przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny" 2016, nr 3, s. 172.

5 Code Civil; ówczesna wersja dawnego art. 9 dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000006117610/2015-02-01/?anchor=LEGIARTI000006419288#LEGIARTI000006419288; aktualna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070721/ (dostęp: 9.02.2026 r.), dalej: CC.

6 J.-P. Chevalier, *Confidentialité et droit fiscal*, „Revue Internationale de Droit Comparé" 1998, vol. 50, n° 2, s. 612.

7 Loi n° 78-753 du 17 juillet 1978 portant diverses mesures d'amélioration des relations entre l'administration et le public et diverses dispositions d'ordre administratif, social et fiscal (Journal officiel de la République française (JORF) du 18 juillet 1978).

i wolnościach z nimi związanych[8], która ustanowiła we Francji jako w jednym z pierwszych państw w Europie obowiązek wprowadzania kodeksów postępowania określających obowiązki ciążące na administratorach danych i ich podwykonawcach[9].

Ponadto do 1981 r. tajemnicę skarbową regulował art. 2006 ówczesnego ogólnego kodeksu podatkowego (Code général des impôts[10]). Artykuł ten stanowił, iż jest zobowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej na podstawie art. 378 kodeksu karnego[11] i podlega karom przewidzianym w tym artykule każda osoba wezwana w ramach pełnienia swoich funkcji lub obowiązków, do interwencji w zakresie ustanawiania, pobierania lub prowadzenia sporów dotyczących podatków i opłat, o których mowa niniejszym kodeksie. Po tej dacie wspomniane regulacje zostały znacznie rozbudowane i przeniesione do art. 103 i n. francuskiej ordynacji podatkowej[12], utworzonej na mocy dekretów z 15 września 1981 r.[13]

1. Ogólna systematyka wyłączeń z zakresu tajemnicy skarbowej we Francji

Jak już wspomniano, regulacja tajemnicy skarbowej w prawie francuskim znajduje się w tamtejszej ordynacji podatkowej, która po licznych modyfikacjach obowiązuje od 1982 r.

Część legislacyjna francuskiej ordynacji podatkowej (*partie legislative*) podzielona została na cztery główne tytuły, odpowiadające różnym zakresom tematycznym. Tytuły te odnoszą się kolejno do kontroli podatkowej (art. od L10 do L189), postępowania podatkowego (art. od L190 do L251 ZH), poboru podatków (art. od L252 do L283)[14] oraz przepisów ogólnych (art. od L284 do L289).

8 Loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés (JORF du 7 janvier 1978).

9 J.-P.Chevalier, *Confidentialité*…, s. 613.

10 Code général des impôts wprowadzony na podstawie: Decret n° 50-481 du 6 avril 1950 portant refonte et codification des décrets pris pour l'application des lois réunies dans le code général des impôts (JORF du 30 avril 1950); aktualna wersja kodeksu dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069577/ (dostęp: 9.02.2026 r.), dalej: CGI.

11 Code pénal; aktualna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/ (dostęp: 9.02.2026 r.).

12 Livre des procédures fiscales, dalej: LdPF.

13 Décret n° 81-859 du 15 septembre 1981 portant codification des textes législatifs concernant les procédures fiscales, https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000701292) oraz Décret n° 81-860 du 15 septembre 1981 portant codification des textes législatifs concernant les procédures fiscales, https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000880684 (dostęp: 9.02.2026 r.).

14 Titre IV: Le recouvrement de l'impôt (Articles L252 à L283 F).

Tajemnica skarbowa została umieszczona w części ordynacji odnoszącej się do kontroli podatkowej i poświęcono jej odrębny rozdział obejmujący art. od L103 do L167. Dodatkowo w ramach tego rozdziału wyodrębniono specjalną sekcję, która w art. od L113 do L167 poświęcona została w całości derogacjom w tym zakresie.

Warto zaznaczyć, iż w ramach regulacji wyłączeń od tajemnicy skarbowej zastosowano podział na osiem podkategorii. Do pierwszej podkategorii zaliczono derogacje związane z międzynarodową pomocą podatkową, którym poświęcono art. od L114 do L114A. Druga podgrupa przepisów, będąca najbardziej rozbudowaną częścią tego fragmentu francuskiej ordynacji, obejmuje wyjątki na rzecz niektórych organów administracji, władz administracyjnych, gmin, służb i organów publicznych i była już przedmiotem odrębnych opracowań w polskiej literaturze.

Kolejne podkategorie stanowią wyjątki na rzecz komisji zawarte w art. od L136 do L139 oraz wyjątki na rzecz organów sądowych i sądów wymienione w art. od L140 do L147. W ramach piątej podkategorii, w art. od L148 do L151, wyróżniono derogacje odnoszące się do szeroko rozumianych urzędników ministerialnych. Szóstą podkategorią uczyniono natomiast wyjątki na rzecz urzędów i organizacji odpowiedzialnych za stosowanie ustawodawstwa socjalnego (art. od L152 do L162).

Podkategoriami siódmą i ósmą, którym poświęcono niniejsze opracowanie, są wyjątki na rzecz różnych organizacji publicznych wyszczególnione w art. od L163 do L166 oraz wyjątki odnoszące się do zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, którym poświęcono art. L167. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w ramach tzw. różnych organizacji wymieniono trzynaście indywidualnych wyłączeń, z których każde stanowi odrębny punkt w ramach przedmiotowej grupy. Tym samym struktura niniejszego artykułu zostanie podzielona tak, aby w kolejnym punkcie objąć zgodnie z systematyką francuskiej ordynacji pierwszą część wyłączeń na rzecz organizacji, w następnej opisać pozostałe wyłączenia i zwieńczyć niniejsze opracowanie fragmentem odnoszącym się do zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż wartością dodaną opracowania będzie nie tylko ukazanie sposobu regulacji wskazanych w nim wyłączeń od obowiązku zachowania tajemnicy skarbowej, ale również wielości organizacji publicznych występujących w prawie francuskim. Tłumaczenie nazw tych instytucji będzie opierało się na podejściu funkcjonalnym, tzn. pozwalającym na ukazanie rzeczywistego miejsca danej instytucji we francuskim porządku prawnym, w sposób możliwy do zrozumienia dla polskiego czytelnika. Innym uzasadnieniem dla wyboru wskazanych w opracowaniu podkategorii derogacji do analizy jest fakt, iż art. L167 francuskiej ordynacji podatkowej jest regulacją, która stosunkowo niedawno, bo 30 maja 2024 r., została w sposób istotny zmieniona.

2. Wyłączenia na rzecz różnych organizacji zawarte w art. od L163 do L166B LdPF

Jak już wspomniano, w ramach derogacji na rzecz różnych organizacji publicznych wymieniono trzynaście indywidualnych wyłączeń, z których każde stanowi odrębny punkt w ramach przedmiotowej grupy.

Pierwszą organizacją objętą wyłączeniem jest zgodnie z art. L163 LdPF instytucja kultury w postaci Narodowego Centrum Kina i Obrazu Animowanego[15]. Wymieniona instytucja[16] może otrzymać wszelkie informacje od administracji podatkowej w odniesieniu do przychodów generowanych przez spółki podlegające jej kontroli oraz w sprawie podstaw opodatkowania i kwot podatków, o których mowa w art. L116-1 kodeksu kina i obrazu animowanego[17]. Identyczne uprawnienia przyznano Stowarzyszeniu autorów, wydawców, kompozytorów oraz Urzędowi Regulacji Audiowizualnej i Komunikacji Cyfrowej[18], który może otrzymywać od administracji podatkowej wszelkie informacje dotyczące obrotów wydawców utworów kinematograficznych i audiowizualnych.

Drugą instytucją, której przyznano derogacyjne uprawnienia w zakresie tajemnicy skarbowej w art. L164 LdPF, są tzw. spółki SAFER, zajmujące się użytkowaniem rolnym, zagospodarowaniem gruntów i osadnictwem wiejskim[19]. Mianowicie, przez okres pięciu lat od wniesienia do spółki składników majątkowych, które mogą być przedmiotem prawa pierwokupu, z którego korzystają w przypadku odpłatnego zbycia nieruchomości przeznaczonych do użytkowania rolnego oraz związanych z nimi ruchomości lub gruntów, spółki SAFER otrzymują od administracji podatkowej, na uzasadniony wniosek, informacje o podziale między wspólników kapitału spółki beneficjenta, w celu umożliwienia tym organizacjom, w stosownych przypadkach, anulowania tych wkładów. Istota tego wyłączenia wiąże się z faktem, iż we Francji

15 Centre national du cinéma et de l'image animée.

16 Instytucja ta do lipca 2009 r. nosiła nazwę Narodowego Centrum Kinematografii (Centre national de la cinématographie), a jej korzenie sięgają ustawy z 25 października 1946 r.

17 Code du cinéma et de l'image animée, wprowadzony na podstawie: Ordonnance n° 2009-901 du 24 juillet 2009 relative à la partie législative du code du cinéma et de l'image animée (JORF n° 0170 du 25 juillet 2009).

18 Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique jest niezależnym organem publicznym, stanowiącym w dużym uproszczeniu odpowiednik polskiej Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Instytucja ta powstała 1 stycznia 2022 r. w wyniku połączenia Najwyższej Rady Audiowizualnej (Conseil supérieur de l'audiovisuel) i Wysokiej Władzy ds. Rozpowszechniania Utworów i Ochrony Praw w Internecie (Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet).

19 Sociétés d'aménagement foncier et d'établissement rural.

istnieją specyficzne sądy ds. dzierżawy nieruchomości na obszarach wiejskich (Tribunal paritaire des baux ruraux)[20].

Trzecią instytucją, wskazaną w art. L165 LdPF, są związki zawodowe[21]. W tym zakresie związki zawodowe oraz organizacje zawodowe lub międzybranżowe[22] upoważnione do wykonywania praw zastrzeżonych dla strony cywilnej zgodnie z art. L233 LdPF mogą otrzymać od organów podatkowych informacje przydatne w celu umożliwienia im ustanowienia się jako strony, na warunkach określonych w przywoływanym wyżej artykule. W szczególności związki zawodowe mogą korzystać z praw zastrzeżonych dla strony w postępowaniu prowadzonym przez organy podatkowe, bądź w drodze skargi na podstawie art. 1741 i art. 1743 CGI, bądź w drodze bezpośredniego wezwania.

Czwarta wyodrębniona instytucjonalnie pozycja, to zgodnie z art. L166 LdPF tzw. zatwierdzone centra zarządzania, stowarzyszenia i wspólne organy zarządzające[23]. Administracja podatkowa jest obowiązana przekazywać prezesom ośrodków zarządzających, stowarzyszeń lub zatwierdzonych wspólnych organów zarządzających informacje niezbędne tym organom do orzekania, w razie potrzeby, o wykluczeniu członków, którzy nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków, zgodnie ze statutami lub wewnętrznymi regulacjami tych ośrodków zarządzania, stowarzyszeń lub wspólnych organów zarządzających. Warto nadmienić, iż w prawie francuskim członkostwo w zatwierdzonym organie zarządzającym nie jest obowiązkowe, ale uprawnia do pewnych ulg podatkowych. Zatwierdzone centrum zarządzania[24] to organizacja, której celem jest świadczenie przedsiębiorstwom przemysłowym, handlowym, rzemieślniczym i rolnym pomocy technicznej w zakresie zarządzania i zapobiegania trudnościom ekonomiczno-finansowym ich członków, pomocy podatkowej, prewencji oraz szkoleń.

Piąte wyłączenie wskazane w art. L166A LdPF dotyczy zapobiegania wielokrotnemu posiadaniu ogólnych produktów oszczędnościowych w ramach szczególnego systemu podatkowego. Mianowicie, przy otwieraniu takiego produktu oszczędnościowego administracja podatkowa przekazuje na żądanie placówce, o której mowa

20 A. Machowska, *Postępowanie cywilne*, w: A. Machowska, K. Wojtyczek (red.), *Prawo francuskie*, t. II, Kraków 2005, s. 217 i n.

21 P. Caillaud, *Devenir une organisation représentative au niveau national interprofessionnel. Les enjeux juridiques de l'action des employeurs de l'économie sociale*, „Travail et Employ" 2012, n° 3, s. 47 i n.

22 Les syndicats et organismes professionnels ou interprofessionnels.

23 Centres de gestion, associations et organismes mixtes de gestion agréés.

24 Centres de gestion agréés (CGA).

w art. L221-38 kodeksu monetarnego i finansowego[25], informacje wskazujące, czy wnioskodawca już posiada ten produkt. Co istotne, to dekret najwyższego francuskiego sądu administracyjnego (Conseil d'Etat) określa szczegółowo procedurę tej weryfikacji.

Szóste wyłączenie, wynikające z art. L166AA LdPF, odnosi się do procedury kontroli warunków dochodowych przy otwieraniu i utrzymywaniu tzw. powszechnego konta oszczędnościowego. W tym zakresie administracja podatkowa informuje na wniosek przedsiębiorstwa, zakładu lub organizacji upoważnionej do oferowania rachunku oszczędnościowego, o którym mowa w art. L221-13 CMF, czy osoby wnioskujące o otwarcie rachunku oszczędnościowego posiadają już taki rachunek lub czy spełniają warunki otwarcia lub posiadania przewidziane w art. L221-15 tego samego kodeksu. Warunki te stanowią bowiem, iż beneficjentami powszechnego konta oszczędnościowego mogą być jedynie podatnicy, którzy mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych we Francji i których dochody nie przekraczają kwot wymienionych w art. 1417 I CGI, do których stosuje się współczynnik mnożnika równy 1,8, od kwoty uzyskanej zaokrąglanej do pełnego euro[26].

Siódme wyłączenie przyznano w art. L166B LdPF na rzecz Narodowej Agencji ds. częstotliwości (Agence nationale des fréquences). Agencja ta może otrzymywać od administracji podatkowej informacje przydatne przy zarządzaniu pomocą ustanowioną w art. 99 ustawy nr 86-1067 z 30 września 1986 r. o wolności komunikacji[27]. Powyższa pomoc sprzętowa przyznawana jest gospodarstwom domowym odbierającym bezpłatne usługi telewizyjne wyłącznie za pośrednictwem fal radiowych naziemnych, w celu przyczynienia się do ciągłości bezpłatnego odbioru tych usług, gdy jest to utrudnione ze względu na zmianę specyfikacji technicznych sygnałów.

3. Wyłączenia na rzecz różnych organizacji zawarte w art. od L166B do L166G LdPF

W ramach wyłączeń na rzecz różnych organizacji publicznych ósmą podgrupę podmiotów, zgodnie z art. L166C LdPF, stanowią licencjonowani specjaliści z zakresu księgowości (*professionnels de l'expertise comptable autorisés*). Tymi specjalistami są prezesi rady okręgowej izby biegłych rewidentów albo prezesi krajowej komisji

25 Code monétaire et financier; aktualna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006072026/2026-02-09 (dostęp: 9.02.2026 r.), dalej: CMF.

26 Podatnik, którego dochód przekroczy kwoty wymienione w CGI przez dwa kolejne lata, traci prawo do korzystania z popularnego konta oszczędnościowego.

27 Loi n° 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication (Loi Léotard), https://www.legifrance.gouv.fr/loda/article_lc/LEGIARTI000046195933 (dostęp: 9.02.2026 r.).

rejestracyjnej przewidzianej w art. 42 bis rozporządzenia nr 45-2138 z 19 września 1945 r. ustanawiającego izbę biegłych rewidentów[28]. W stosunku do ww. osób francuska administracja podatkowa jest zobowiązana przekazać informacje, a także wyniki audytów przeprowadzanych w odniesieniu do klientów lub członków tych izb. Informacje te mogą dotyczyć charakteru i zakresu korekt, którym został poddany klient lub członek izby. Wyniki te przekazywane są również komisarzom rządowym przy właściwej radzie regionalnej[29].

Dziewiąta derogacja, wskazana w art. L166D LdPF, to uprawnienie na rzecz Krajowej Agencji Bezpieczeństwa Leków i Produktów Zdrowotnych[30] oraz Wysokiego Urzędu ds. Zdrowia[31]. Instytucje te z własnej inicjatywy lub na żądanie przekazują informacje dotyczące opłat gromadzonych na podstawie art. 1635bisAE CGI, zaświadczeń sporządzonych zgodnie z art. 1635 bis A oraz informacji dotyczących opłat przewidzianych w art. od 1635 bis AF do 1635 bis AH tego samego kodeksu. Co istotne, odbiorcy przekazywanych informacji podlegają, w odniesieniu do danych, które zostaną im udostępnione na podstawie niniejszego artykułu, tajemnicy zawodowej, pod rygorem sankcji przewidzianych w art. 226-13 kodeksu karnego[32].

Dziesiąte wyłączenie, uregulowane w art. L166E LdPF, odnosi się do beneficjentów nieodebranej polisy ubezpieczeniowej na życie. W tym zakresie, aby móc zrealizować wniosek organizacji ubezpieczeniowej poszukującej beneficjenta umowy ubezpieczenia na życie zgodnie z ostatnim ustępem art. L132-8 kodeksu ubezpieczeniowego[33], organizacje zawodowe wymienione w pkt II art. L132-9-3 tego samego kodeksu i L223-10-2 kodeksu ubezpieczeń wzajemnych[34] uzyskują od administracji podatkowej dane kontaktowe osób fizycznych, których dany wniosek dotyczy.

---

28 Ordonnance n° 45-2138 du 19 septembre 1945 portant institution de l'Ordre des experts-comptables et réglementant le titre et la profession d'expert-comptable, https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000698851 (dostęp: 9.02.2026 r.).

29 Rada regionalna (conseil régional) jest organem jednostki samorządu terytorialnego na poziomie regionu, stanowiącego odpowiednik polskiego województwa. Zob. A. Błaszko, *Organizacja samorządu terytorialnego oraz nadzoru nad samorządem we Francji*, „Finanse Komunalne" 2019, nr 6, s. 63 i n.

30 Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé.

31 Haute Autorité de santé.

32 Artykuł ten stanowi, iż ujawnienie informacji stanowiących tajemnicę zawodową przez osobę, która jest ich właścicielem ze względu na status lub zawód albo ze względu na tymczasową funkcję lub misję, podlega karze jednego roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 15 000 euro.

33 Code des assurances; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006073984/ (dostęp: 9.02.2026 r.).

34 Code de la mutualité; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006074067/ (dostęp: 9.02.2026 r.).

Jedenaste instytucjonalne wyłączenie, wyodrębnione w art. L166 F LdPF, obejmuje operatorów publicznego transportu kolejowego, samochodowego i drogowego. W szczególności obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie uniemożliwia organowi podatkowemu przekazania osobie prawnej, o której mowa w ust. 3 art. L2241-2-1 kodeksu transportowego[35], informacji dotyczących nazwisk, imion, daty i miejsca urodzenia, jak również adresu zamieszkania sprawców przestępstw wymienionych w art. 529-3 kodeksu postępowania karnego[36]. Tajemnica zawodowa nie zabrania temu podmiotowi prawnemu przekazywania urzędnikom operatora usług transportowych odpowiedzialnym za odzyskiwanie kwot należnych w ramach transakcji informacji niezbędnych do wykonania tej misji.

Swoistym uzupełnieniem poprzedniego wyłączenia jest wskazanie w art. L166FA LdPF Agencji ds. zarządzania i odzyskiwania zajętych i skonfiskowanych aktywów[37]. W tym zakresie administracja podatkowa przekazuje informacje przydatne do wykonywania uprawnień ww. Agencji, zgodnie z art. 706-159 kodeksu postępowania karnego[38] i w związku z procedurami określonymi w przedostatnim akapicie art. 706-160 tego samego kodeksu[39]. Z uwagi na powyższe Agencja ma prawo do bezpośredniego dostępu do niektórych informacji i danych administracji podatkowej na warunkach przewidzianych w określonych wyżej przepisach.

Ostatnie, trzynaste instytucjonalne wyłączenie określone w art. L166G LdPF, odnosi się do działalności leśniczej. W tym zakresie eksperci od leśnictwa wymienieni na liście, o której mowa w art. L171-1 kodeksu rolnego i rybołówstwa morskiego[40], organizacje producentów sektora leśnego uznane przez organ administracyjny na warunkach określonych w art. L551-1 tego samego kodeksu oraz zawodowi leśniczy zarządcy spełniający warunki określone w art. L315-1 kodeksu leśnego[41]

35 Code des transports; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000023086525/ (dostęp: 9.02.2026 r.).

36 Code de procédure pénale; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071154/2026-02-09 (dostęp: 9.02.2026 r.).

37 Agence de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués.

38 Artykuł ten stanowi, iż niniejsza Agencja jest publiczną instytucją administracji, podlegającą nadzorowi Ministra Sprawiedliwości i ministra do spraw budżetu.

39 W przywoływanym akapicie ustanowiono m.in., iż w ramach wykonywania swoich uprawnień Agencja może uzyskać pomoc i wszelkie przydatne informacje w odniesieniu do każdej osoby fizycznej lub prawnej, publicznej lub prywatnej, bez konieczności zachowania tajemnicy zawodowej, z zastrzeżeniem postanowień art. 66-5 ustawy nr 71-1130 z 31 grudnia 1971 r. w sprawie reformy niektórych zawodów prawniczych i sędziowskich.

40 Code rural et de la pêche maritime; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071367/2026-02-09 (dostęp: 9.02.2026 r.).

41 Code forestier; pełna wersja dostępna na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000025244092/2026-02-09 (dostęp: 9.02.2026 r.).

mogą, bez ograniczenia liczby wniosków, uzyskać dostęp do danych katastralnych. Dostęp ten obejmuje w szczególności informacje określone w art. L107A niniejszej księgi, dotyczące nieruchomości zarejestrowanych w ramach zasobów leśnych i lasów położonych w obrębie obwodu geograficznego, w którym są oni upoważnieni do wykonywania swoich misji informacyjnych. Ponadto o każdym złożonym wniosku podmioty wykonujące działalność leśniczą informują burmistrza lub wójta właściwej gminy. Zakres przekazywanych danych obejmuje informacje niezbędne do realizacji celu polegającego na przeprowadzeniu akcji informacyjnych skierowanych do zidentyfikowanych właścicieli w zakresie możliwości rozwoju gospodarczego zasobów leśnych. Co istotne, zebrane w ten sposób dane nie mogą być przekazywane osobom trzecim.

4. Wyłączenia w zakresie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

Derogacje odnoszące się do zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu zawarte zostały w art. L167 LdPF[42]. Co istotne, przepisy te zostały stosunkowo niedawno zmodyfikowane, na podstawie dekretu z 30 maja 2024 r.[43]

W punkcie pierwszym ww. artykułu ustawodawca francuski wskazał, iż rejestry wymienione w art. 1649AB CGI i w art. 2020 CC są dostępne bez ograniczeń sześciu enumeratywnie wymienionym organom, w ramach wykonywania ich ustawowych misji. Organami tymi są: organy sądowe; krajowa jednostka wywiadu finansowego; funkcjonariusze administracji celnej; upoważnieni urzędnicy administracji finansów publicznych odpowiedzialni za kontrolę i pobór podatków; uprawnieni funkcjonariusze policji sądowej, Policji Krajowej i Żandarmerii, a także funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej; oraz organy nadzoru nad rynkiem finansowym wymienione w art. L561-36 CMF. W tym miejscu podkreślić należy, iż we Francji ustawodawca wprowadził nie w pełni scentralizowaną koncepcję nadzoru, która opiera się na podziale modelu nadzoru nad rynkiem finansowym na dwa filary. Pierwszym filarem, który w dużym uproszczeniu stanowi główny organ nadzoru i tym samym odpowiednik polskiej Komicji Nadzoru Finansowego, jest Urząd ds. rynków finansowych (Autorité des marchés financiers – AMF). Drugim filarem jest, będący odpowiednikiem funkcjonującej w Polsce do 2008 r. Komisji Nadzoru Bankowego, tzw. Urząd nadzoru ostrożnościowego, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

42 Dérogations en matière de lutte contre le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme.

43 Décret n° 2024-497 du 30 mai 2024 portant incorporation au livre des procédures fiscales de divers textes modifiant et complétant certaines dispositions de ce livre (JORF n° 0126 du 1 juin 2024).

(Autorité de contrôle prudentiel et de résolution – ACPR)[44]. Warto w tym miejscu podkreślić, iż problematyka poruszana w niniejszym fragmencie w zakresie szeroko rozumianego rynku finansowego została również dostrzeżona w najnowszej polskiej doktrynie[45]. Wszystkie wyżej wymienione organy przekazują, z własnej inicjatywy lub na wniosek, właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej informacje niezbędne tym ostatnim do wykonywania ich zadań.

W drugim punkcie art. L167 LdPF wskazano, iż wszystkie informacje dotyczące beneficjentów rzeczywistych trustu lub powiernika przechowywane w rejestrach wymienionych w pkt I są dostępne dla osób objętych walką z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, o których mowa w art. L561-2 CMF.

Wskazano również dwie grupy podmiotów, którym udostępnia się informacje o tożsamości beneficjenta rzeczywistego trustu lub powiernika odnoszące się do imienia, nazwy zwyczajowej, pseudonimu, imion, miesiąca i roku urodzenia, kraju zamieszkania i obywatelstwa, a także charakteru i zakresu posiadanych interesów beneficjenta. Pierwszą grupą są podmioty składające pisemny wniosek dotyczący powiernictwa lub powiernictwa posiadającego udziały kontrolne w spółce lub w innym podmiocie prawnym utworzonym w państwie trzecim w drodze bezpośredniej lub pośredniej własności, w szczególności za pomocą akcji na okaziciela lub poprzez kontrolę innymi środkami. Drugą grupą są podmioty, które mogą wykazać, biorąc pod uwagę cel lub charakter swojej działalności, uzasadniony interes w zapobieganiu lub zwalczaniu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz powiązanych z nimi przestępstw źródłowych, zgodnie z warunkami określonymi w dekrecie.

W ostatnim, trzecim punkcie art. L167 LdPF wskazano, iż Krajowy Instytut Własności Intelektualnej[46] otrzymuje od administracji podatkowej wyłącznie dane dotyczące rzeczywistych właścicieli trustu lub powierników, w zastosowaniu art. 1649AB CGI i art. 2020 CC, niezbędne do utrzymania krajowego rejestru beneficjentów rzeczywistych, który jest przeznaczony do wzajemnego połączenia z innymi rejestrami za pośrednictwem centralnej europejskiej platformy.

---

44 M. Mariański, *Instytucje konsultacyjne wspomagające pracę organów nadzoru nad rynkiem finansowym we Francji*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego" 2023, nr 11, s. 8 i n.; M. Mariański, *Uprawnienia i kompetencje francuskiego pomocniczego organu nadzoru nad rynkiem finansowym Autorité de contrôle prudentiel et de résolution*, „Przegląd Prawa Handlowego" 2023, nr 4, s. 38 i n.

45 M. Kędzierski, *Rola izby rozliczeniowej we wspieraniu instytucji obowiązanych na podstawie przepisów art. 119zu § 2a pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa – w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (część 1)*, „Prokuratura i Prawo" 2024, nr 5, s. 151 i n.

46 Institut national de la propriété intellectuelle.

Podsumowanie

W ramach niniejszego opracowania dokonano analizy dwóch z ośmiu kategorii wyłączeń od zachowania tajemnicy skarbowej, jakie zostały wyodrębnione przez francuskiego ustawodawcę. Z uwagi na ramy objętościowe niniejszego opracowania oraz dość rozbudowany zakres regulacji prezentowanych kategorii wyłączeń autor, chcąc wiernie oddać ich charakter, celowo nadał deskryptywny charakter części pracy, aby następnie zbiorcze wnioski z analizy przedstawionych uprzednio rozwiązań zawrzeć w podsumowaniu.

Celem niniejszego opracowania uczyniono ocenę sposobu wprowadzenia wyłączeń od tajemnicy skarbowej w odniesieniu do organów publicznych oraz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. W ramach ww. założeń wskazać należy, iż ocena ta pozostaje niejednoznaczna. Z jednej strony docenić należy fakt uregulowania wszystkich wyłączeń w jednym akcie prawnym oraz ich pogrupowanie. Z drugiej jednak strony, pomimo ww. sposobu wskazania wyłączeń, ustawodawca francuski w ramach regulacji ordynacji podatkowej bardzo często odsyła do wielu innych aktów prawnych, co czyni całą regulację mało czytelną i trudną do analizy bez symultanicznej lektury przywoływanej w niej aktów. Dodatkowo, pomimo podziału na osiem kategorii wyłączeń, trudno uznać, aby kategorie te były wewnętrznie jednolite i spójne. W ocenie autora brakuje dodatkowego pogrupowania wyłączeń, które porządkowałoby tę i tak skomplikowaną i specjalistyczną materię.

Uwagę zwrócić należy również na wielość przywoływanych instytucji. W tym zakresie, z uwagi na zastosowany funkcjonalny sposób tłumaczenia ich nazwy i roli, w wielu przypadkach możliwe było odniesienie się wprost do ich polskich odpowiedników. Nie zawsze można było to zrobić wprost, czego przykładem jest fakt, iż we Francji zamiast jednego funkcjonują dwa organy nadzoru nad rynkiem finansowym, co wymagało również odwołania się do historycznych analogii w tym zakresie. Takie różnice instytucjonalne w sposób niewątpliwy ograniczają wzorowanie się wprost na francuskich regulacjach. Innym ograniczeniem w inspirowaniu się francuskimi regulacjami jest dość częste odwoływanie się do dekretów francuskiego najwyższego sądu administracyjnego (Conseil d'Etat), które niejednokrotnie uszczegóławiają i korygują niejasne bądź zbyt ogólne przepisy rangi ustawowej. Sąd ten, którego nazwa często dosłownie tłumaczona jest w polskiej doktrynie jako Rada Stanu[47],

47 Z. Kmieciak, *Rady stanu we współczesnych systemach sądownictwa administracyjnego*, „Państwo i Prawo" 2010, nr 9, s. 17.

pełni w systemie francuskim zarówno rolę organu konsultacyjnego i doradczego dla organów administracji publicznej, jak i naczelnego sądu administracyjnego, który kontroluje działania administracji[48].

Warto również podkreślić dość istotny poziom uszczegółowienia francuskich regulacji, w których zwolnienia o charakterze podmiotowym mieszane są z derogacjami o przedmiotowym charakterze. Powyższe w sposób istotny różni rozwiązania francuskie od koncepcji polskiej, gdzie art. 293[49] i art. 294[50] Ordynacji podatkowej[51] wprowadzają wprost podział na regulacje o charakterze przedmiotowym i podmiotowym.

Reasumując, należy stwierdzić, że konieczność ciągłej analizy i monitorowania sposobu regulacji wyłączeń z zakresu tajemnicy skarbowej i wyzwań z tym związanych zwłaszcza w dobie przemian społeczno-gospodarczych oraz postępu technologicznego była wielokrotnie sygnalizowana w doktrynie francuskiej[52]. Ukazanie sposobu regulacji prezentowanych kwestii we Francji może stanowić interesujący asumpt do dyskusji również w innych porządkach prawnych, w tym w szczególności w Polsce. Z uwagi na powyższe, celem ukazania pełnego obrazu wyłączeń z zakresu tajemnicy skarbowej, zasadna staje się kontynuacja zapoczątkowanych niniejszym artykułem badań i w konsekwencji poddanie analizie pozostałych kategorii i grup wyłączeń wyodrębnionych przez francuskiego ustawodawcę.

48 A. Chmielarz-Grochal, *Francuska Rada Stanu jako „sąd nad prawem"*, „Państwo i Prawo" 2014, nr 7, s. 75; P. Vassiliou, *Stosowanie Karty Praw Podstawowych UE przez sądy francuskie – Radę Stanu i Sąd Kasacyjny*, „Europejski Przegląd Sądowy" 2016, nr 8, s. 27 i n.

49 A. Kwaśniak, *Faktyczne i prawne ograniczenia w dostępie do informacji publicznej na tle rodzimego ustawodawstwa*, „Roczniki Administracji i Prawa" 2019, nr 2, s. 195; Ł. Rogowski, *Czy w dobie pandemii można telefonicznie udzielać informacji objętych tajemnicą skarbową?*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych" 2021, nr 6, s. 14 i n.; W. Stachurski, w: L. Etel (red.), *Ordynacja podatkowa*, t. II, *Procedury podatkowe. Art. 120–344. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2024, art. 293.

50 M. Niezgódka-Medek, w: S. Babiarz, B. Dauter, W. Gurba, R. Hauser, A. Kabat, A. Olesińska, J. Rudowski, M. Niezgódka-Medek, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Warszawa 2024, art. 294.

51 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 111 ze zm.).

52 V. Lamy, *L'équilibre de l'abus de droit en matière fiscale: entre insécurité juridique objective et recherche de confiance légitime,* „Revue du Droit Public" 2021, n° 5, s. 1211 i n.; E. Caron, *Le Big Data fiscal: quelles conséquences pour le contrôle fiscal et les contribuables?*, „Gestion & Finances Publiques" 2021, n° 6, s. 77 i n.

Bibliografia

Babiarz S., Dauter B., Gurba W., Hauser R., Kabat A., Olesińska A., Rudowski J., Niezgódka-Medek M., *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Warszawa 2024.

Błaszko A., *Organizacja samorządu terytorialnego oraz nadzoru nad samorządem we Francji*, „Finanse Komunalne" 2019, nr 6.

Caillaud P., *Devenir une organisation représentative au niveau national interprofessionnel. Les enjeux juridiques de l'action des employeurs de l'économie sociale*, „Travail et Employ" 2012, n° 3.

Caron E., *Le Big Data fiscal: quelles conséquences pour le contrôle fiscal et les contribuables?*, „Gestion & Finances Publiques" 2021, n° 6.

Chevalier J.-P., *Confidentialité et droit fiscal*, „Revue Internationale de Droit Comparé" 1998, vol. 50, n° 2.

Chmielarz-Grochal A., *Francuska Rada Stanu jako „sąd nad prawem"*, „Państwo i Prawo" 2014, nr 7.

Delaunay B., *Le secret administratif*, „Titre VII" 2023, n° 11.

Gliniecka J., *Wyjątek od zasady tajemnicy skarbowej czy zaprzeczenie jej istoty?*, „Prawo i Podatki" 2007, nr 3.

Kędzierski M., *Rola izby rozliczeniowej we wspieraniu instytucji obowiązanych na podstawie przepisów art. 119zu § 2a pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa – w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (część 1)*, „Prokuratura i Prawo" 2024 , nr 5.

Kmieciak Z., *Rady stanu we współczesnych systemach sądownictwa administracyjnego*, „Państwo i Prawo" 2010, nr 9.

Kwaśniak A., *Faktyczne i prawne ograniczenia w dostępie do informacji publicznej na tle rodzimego ustawodawstwa*, „Roczniki Administracji i Prawa" 2019, nr 2.

Lamy V., *L'équilibre de l'abus de droit en matière fiscale: entre insécurité juridique objective et recherche de confiance légitime*, „Revue du Droit Public" 2021, n° 5.

Machowska A., *Postępowanie cywilne*, w: A. Machowska, K. Wojtyczek (red.), *Prawo francuskie*, t. II, Kraków 2005.

Mariański M., *Instytucje konsultacyjne wspomagające pracę organów nadzoru nad rynkiem finansowym we Francji*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego" 2023, nr 11.

Mariański M., *Uprawnienia i kompetencje francuskiego pomocniczego organu nadzoru nad rynkiem finansowym Autorité de contrôle prudentiel et de résolution*, „Przegląd Prawa Handlowego" 2023, nr 4.

Mariański M., *Wyłączenia na rzecz komisji, organów sądowych i sądów jako jeden z elementów kształtowania zakresu tajemnicy skarbowej we Francji*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne" 2025, nr 1.

Mariański M., Piechota-Oloś E., *Prawno-porównawcze aspekty regulacji zakresu tajemnicy skarbowej*, „Studia Prawnoustrojowe" 2025, nr 68.

Nowak I., *Ujawnienie tajemnicy skarbowej na podstawie artykułu 299b Ordynacji podatkowej*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu" 2021, nr 1.

Pikuła Ł.J., *Metody wykładni prawa stosowane przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny" 2016, nr 3.

Pilotin J., *Le secret en matière fiscal*, Paris 2022.

Rogowski Ł., *Czy w dobie pandemii można telefonicznie udzielać informacji objętych tajemnicą skarbową?*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych" 2021, nr 6.

Stachurski W., w: L. Etel (red.), *Ordynacja podatkowa*, t. II, *Procedury podatkowe. Art. 120–344. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2024.

Szubiakowski M., *Problemy prawnej regulacji tajemnicy skarbowej*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego" 2014, nr 4.

Ury D., *La discrétion fiscale, une obligation déontologique majeure dans le contexte de la mise en place du prélèvement à la source*, „Gestion & Finances Publiques" 2017, nº 1.

Vassiliou P., *Stosowanie Karty Praw Podstawowych UE przez sądy francuskie – Radę Stanu i Sąd Kasacyjny*, „Europejski Przegląd Sądowy" 2016, nr 8.

Verdier P., *Secret professionnel et partage des informations*, „Journal du Droit des Jeunes" 2007, nº 269.

Zalewski D., *Naruszenie tajemnicy skarbowej a legalność postępowania podatkowego*, „Monitor Podatkowy" 2019, nr 11.

Derogations in favor of various public organizations and the fight against money laundering and terrorism financing as limitations on professional secrecy in the French tax code

Abstract

The constant evolution of tax law regulations means that in the era of globalization and internationalization of economic relations, research studies on laws of foreign countries are becoming increasingly important. Thus, the method of regulating inclusions in the scope of fiscal secrecy may be one of the areas of such investigations, where French law can provide an interesting comparative background for other legal systems. The above results not only from the specificity of French law but also from the very extensive catalog of inclusions and division into many groups introduced by the French legislator.

The aim of this article is to assess the way of introducing inclusions in fiscal secrecy in relation to two of the eight groups that was listed in French law. To do so, the author relies on investigation of the law in force, the descriptive research method and the functional comparative method. The first group includes the so-called various public bodies, and the second group refers to money laundering and terrorism financing. Additionally, the author tries to draw conclusions as to the justification and possibility of the Polish legislator following the French regulations in this aspect. The conclusions will also include specification and assessment of specific measures laid down in the French tax ordinance.

Keywords: fiscal secrecy, French law, tax ordinance, tax law, comparative law

CYTOWANIE

Mariański M., *Derogacje na rzecz różnych organizacji publicznych oraz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu jako ograniczenia tajemnicy zawodowej we francuskiej ordynacji podatkowej*, „Acta Iuris Stetinensis" 2026, nr 1 (57), 37–53, DOI: 10.18276/ais.2026.57-03.